

Gengo Style Guide (Polish)

1. INTERPUNKCJA	2
2. PISOWNIA	3
3. GRAMATYKA	5
4. STYL	5
5. FORMAT	6
6. CZĘSTO POPEŁNIANE BŁĘDY	7
7. ZMIENNE W TŁUMACZENIU	7

1. Interpunkcja

Polska interpunkcja ma charakter przede wszystkim składniowy. Stąd błędy interpunkcyjne bardzo łatwo mogą doprowadzić do wypaczenia założonego znaczenia lub pozbawienia wypowiedzi logiki.

Najważniejsze zasady interpunkcyjne:

- w polszczyźnie nie ma spacji przed znakiem interpunkcyjnym, znak występuje bezpośrednio za poprzedzającym wyrazem,
przykład:
Urządzenie składa się z następujących elementów:
Kliknij *Dalej*, aby przejść do kolejnego ekranu.
- kropkę **pomija się** po tytułach, nagłówkach, liczebnikach porządkowych oznaczających godzinę lub dzień miesiąca (jeśli nazwa miesiąca występuje słownie lub cyfrą rzymską),
przykład:
Podręcznik użytkownika
ZUS znów niewypłacalny
Spotkanie odbędzie się 30 maja 2012 roku o godzinie 17:00 w sali audytoryjnej.
- nie należy oddzielać przecinkiem dwóch przymiotników, jeśli nie należą do tej samej grupy semantycznej;
przykład: mały biały domek, rzeński kwietniowy poranek;
- nie należy wstawiać spacji pomiędzy nawiasem (otwierającym i zamykającym) a tekstem znajdującym się w nawiasie;
- **nie należy stosować zamiennie znaku dywizu (- łącznika) i półpauzy (- Alt 0150 z klawiatury numerycznej), ewentualnie pauzy (— Alt 0151 z klawiatury numerycznej);** pierwszy z nich stosuje się w złożeniach (biało-czerwony), nazwiskach

złożonych (Pawlikowska-Jasnorzewska) i nie jest otoczony spacjami; pozostałe znaki stosowane są w funkcji tzw. myślnika (wówczas okolone spacjami) bądź znaku relacji czy wskazania ram (mistrz–uczeń, lata 1950–1960, strony 5–68);

- po dwukropku zwykle stosuje się małą literę, nie wielką, chyba że po dwukropku występuje dłuższy cytat;
- w polszczyźnie obowiązuje następujący zapis cudzysłowu: „[...]” (Alt 0132 otwierający, Alt 0148 zamykający), kropka występuje za cudzysłowem zamykającym, nie przed; podobnie jest w przypadku nawiasów;
- dialogi lub wypowiedzi w języku polskim oznaczamy myślnikiem, a nie cudzysłowem, jak w języku angielskim, np.:

EN: „This house is too small,” said John.

PL: — Ten dom jest zbyt mały — powiedział John.

2. Pisownia

- nie należy wstawiać w tekście podwójnych spacji;
- **nie należy nadużywać wielkiej litery – polskie zasady w tej kwestii są odmienne od reguł obowiązujących np. w języku angielskim czy niemieckim, stąd kopiowanie majuskuły z wersji źródłowej najczęściej jest błędne;**
- wyrazy pospolite będące nazwą gatunkową, np. ulica, aleja, rondo, most, kościół, klasztor, park itp. należy pisać małą literą – wyjątek stanowi wyraz „aleja” w liczbie mnogiej, np. Aleje Jerozolimskie;
- o ile nazwy marek należy pisać wielką literą (np. samochód marki Fiat), o tyle o egzemplarzu samochodu danej marki pisze się małą literą: pojechaliśmy fiatem na wakacje;
- nazwy wydarzeń lub aktów dziejowych pisze się małą literą,
przykład: rewolucja francuska, druga wojna światowa, powstanie warszawskie;
- **w polskim alfabecie nie występują litery „x” i „v”, należy je zastępować odpowiednio „ks” i „w”,**
przykład: ksero, wideo, faks, deweloper, maksimum;
- najczęściej stosowane w polszczyźnie skróty i skrótowce:
 - np. (na przykład)
 - wg (według)
 - dr (doktor – w przypadku odmiany, np. doktora – dr. lub dra)
 - nr (numer – w przypadku odmiany, np. pod numerem – pod nr.)
 - maks. (maksimum)
 - min. (minimum)**
 - min (minuta)**

m.in. (między innymi)

s (sekunda, nie sek.)

ha (hektar)

tj. (to jest)

jw. (jak wyżej, nie j/w ani j.w.)

ds. (do spraw, nie d/s – nie należy stosować znaków nieliterowych)

PS (post scriptum)

odmiana skrótowców: LOT-u, GOPR-em itp. (niedozwolone jest stosowanie w tym przypadku apostrofu);

- pisownia i odmiana nazw własnych i nazwisk pochodzenia obcego: spolszczone nazwy i nazwiska należy stosować w przyjętej formie; w miarę możliwości obce nazwy własne i nazwiska należy odmieniać zgodnie z zasadami poprawnościowymi,
przykład: Johna, Jacques'a, Gary'ego, z Joyce'em, z Hollande'em;
- dzielenie wyrazów: w polszczyźnie obowiązują dwa kryteria dzielenia wyrazów: fonetyczne (zgodnie z podziałem na sylaby) i morfologiczne (zgodnie z podziałem na rdzeń i przedrostek),
przykład: za-de-cy-do-wać, pod-ręcz-nik, ob-o-strze-nie, ste-to-skop, wil-la;
- **wrażenia złożone z przysłówka i imiesłowu przymiotnikowego należy pisać rozłącznie,**
przykład: nowo otwarty, średnio zaawansowany, wysoko wykwalifikowany;
- nie należy nadużywać stosowania łącznika we wszelkiego rodzaju złożeniach – w polszczyźnie częściej występuje pisownia łączna lub rozłączna niż ta z użyciem dywizu,
przykład: trudno dostępny, jasnoczerwony itp.;
- **zgodnie z obowiązującymi zasadami partykułę „nie” z imiesłowami przymiotnikowymi należy pisać łącznie, niezależnie od trwałego czy przejściowego charakteru określanej cechy**
przykład: niepalący, nieobjęty, niewyprany;
- wiele wyrazów pochodzenia obcego przyjętych w języku polskim ma już spolszczoną pisownię, wówczas nie stosuje się pisowni oryginalnej, często też występują w tym względzie oboczności,
przykład: czat *albo* chat, czip*albo* chip, keczup, ale casting, cheeseburger;
- **spora część błędów literowych popełnionych w pisany tekście jest trudna do wykrycia, np. gdy pomyłka nie generuje błędu, a powoduje zmianę znaczenia wyrazu,**
przykład: zapatrzeć się – zaopatrzeć się; przed – przez; kartka pogotowia – karetka pogotowia; długa żywność – długa żywotność, listy zasilające – listwy zasilające;
- pisownia łączna i rozłączna wyrażenia przyimkowych,

przykład: na co dzień, na pewno, po południu, w poprzek, za granicą, naprzeciwko;

- **wszystkie przedrostki, rodzime i zapożyczone, z wyjątkiem niby i quasi, są w polszczyźnie pisane łącznie z wyrazami pospolitymi,**

przykład: miniserwis, supermodny, eksminister, pseudoartysta, ultralekki;

- w przypadku wątpliwości należy odwoływać się do zasad pisowni i interpunkcji obowiązujących w polszczyźnie: <http://so.pwn.pl/zasady.php?id=629734>.

3. Gramatyka

- nie należy nadużywać form strony biernej, która w polszczyźnie występuje dość rzadko – lepiej stosować wyrazy typu „należy”, „warto”, „trzeba” lub nieosobowe formy czasownika;
- **w instrukcjach, podręcznikach itp. lepiej stosować formy trybu rozkazującego niż bezokoliczniki;**
- **w celu uniknięcia oboczności form w zależności od płci adresata tekstu należy w miarę możliwości używać form uniwersalnych, stosując np. formy czasu teraźniejszego zamiast przeszłego** (jeśli nie zmienia to ogólnego sensu wypowiedzi),

przykład: Nie pamiętam hasła *zamiast* Zapomniałem/Zapomniałam hasła

- **klikamy coś, a nie na coś ani w coś;**

- **nazwy jednostek są odmienne,**

przykład: 50 gramów, 90 barów, 40 watów itp.

- zwracając się w formie grzecznościowej, należy stosować jedyną poprawną formę gramatyczną,

przykład: znajdą Państwo, mogą Państwo odwiedzić itp.

- **należy unikać formy 2 osoby l.mn zwłaszcza w tekstach oficjalnych (nie stosować formy Możecie Państwo, lecz Mogą Państwo)**

4. Styl

Styl w dużej mierze podlega kryteriom estetycznym, nie tylko poprawnościowym, stąd wiele „błędów” może mieć charakter uznaniowy. Tym niemniej są reguły stylistyczne, których należy bezwzględnie przestrzegać przy tłumaczeniu:

- styl tłumaczenia – formalny lub nieformalny – powinien być adekwatny względem stylu tekstu źródłowego
- **tekst musi być spójny**, z konsekwentnym używaniem terminologii i form;

- należy unikać kopiowania struktury zdania z języka źródłowego, tłumaczenia dosłownego;
- należy zmieniać strukturę zdania, składnię, jeśli sprawi to, że tekst będzie brzmiał naturalniej w języku polskim;
- należy unikać barbaryzmów, czyli wyrazów obcych sztucznie używanych w polszczyźnie;
- należy unikać powtórzeń w obrębie zdania czy akapitu, stosując synonimy – wyjątek stanowią terminy słownikowe, które muszą być stosowane w jednej, zaakceptowanej formie;
- wyrażenie „za pomocą” zawsze dotyczy przedmiotów, „przy pomocy” – ludzi;
- należy pamiętać o tym, że kolejność wyrazów w zdaniu polskim nie musi być taka, jak w zdaniu źródłowym. Na przykład zdania „Przełącznik z prawej strony służy do wybierania trybu pracy” oraz „Do wybierania trybu pracy służy przełącznik z prawej strony” są tłumaczeniem tego samego zdania źródłowego, ale ich poprawność w tekście polskim zależy od kontekstu (zdania lub zdań poprzedzających) — zawsze należy przeczytać zdanie w kontekście i dbać o naturalność tekstu polskiego;
- należy unikać pleonazmów i tautologii,
 - przykłady:* w miesiącu lipcu, okres czasu, akwen wodny, potencjalne możliwości, kontynuować dalej, powtarzać raz jeszcze, przychylna akceptacja, pełny komplet, rekonstrukcja i przebudowa gospodarki, cofać się do tyłu, bardziej częstszy, mniej bogatszy, dwie równe połowy, spadać w dół, fakt autentyczny, moralno-etyczne, na wskutek, przysłowiowy Jan Kowalski, kosztować taniej, najbardziej optymalny, wracać z powrotem, przychylna aprobata.

5. Format

- pisownia liczb: **liczby powyżej 5 cyfr zapisujemy ze spacją nierozłączną** (Alt 0160 z klawiatury numerycznej) po tysiącach, milionach, miliardach itd.; wyjątkiem jest spacja nierozłączna po pierwszej cyfrze liczby czterocyfrowej, jeśli występuje ona w tabeli razem z dłuższymi liczbami;
- **dany format z reguły jest kwestią wyboru, kluczowe jest konsekwentne jego stosowanie, np. w jednym zdaniu nie powinno się pisać jednego liczebnika słownie, a innego z użyciem cyfr;**
- **ułamki dziesiętne w polszczyźnie oznacza się przecinkiem, nie kropką,**
 - przykład:* 10,5 m, 126,64 kg itp. (wyjątek: numery wersji, np. wersja 4.2);
- symbole walut należy stosować konsekwentnie, czyli np. jeśli złoty, to dolar, euro itp., jeśli PLN, to EUR, USD itp.;
- zapis daty: 12.12.2012 r. lub 12 grudnia 2012 r. (*nie:* 12 grudzień!), lub 12 XII 2012 r.;

- w zapisie wartości procentowych między liczbą i znakiem nie należy stawiać spacji: 50%;
- struktura tekstu tłumaczenia z podziałem na akapity, śródtytuły itp. powinna odpowiadać strukturze tekstu wyjściowego.

6. Często popełniane błędy

- fałszywi przyjaciele – słowa, które są podobne fonetycznie lub morfologicznie, ale ich znaczenie jest odmienne,
 - przykłady:*
 - EN eventually – PL ostatecznie, w końcu (*nie:* ewentualnie)
 - EN actual – PL rzeczywisty (*nie:* aktualny)
 - EN hazard – PL niebezpieczeństwo (*nie:* hazard)
 - EN affair – PL sprawa, romans (*nie:* afera)
- złożenia z liczebnikami, np. 10-cio lecie, 20-sto metrowy (**prawidłowo:** 10-lecie, 20-metrowy)
- nonsensowne tłumaczenia, wynikające z czasem mechanicznego, bezkontekstowego tłumaczenia, *przykłady:*
 - Middle age men are the prime victims of workaholism (EN-PL).
 - źle:** Średniowieczni mężczyźni są pierwszymi ofiarami pracoholizmu.
 - dobrze:** Mężczyźni w średnim wieku są pierwszymi ofiarami pracoholizmu.
 - Panna Cotta (słynny włoski deser – PL-FR)
 - źle:** Mademoiselle Cotta
 - dobrze:** Panna Cotta

7. Zmienne w tłumaczeniu

- gdy w tekście występują zmienne, należy tak przeformułować zdanie, aby dopasować je do tego, co może wystąpić pod zmienną, *przykłady:*

Zmienna jest liczbą:

EN: %n bugs were found

PL: znaleziono błędy: %n

PL: znalezionych błędów: %n

EN: You have \$numberOfPoints points.

PL: Masz \$numberOfPoints pkt.

PL: Liczba punktów: \$numberOfPoints.

Zmienna jest nazwą:

EN: [name] has sent you %n new messages.

PL: Użytkownik [name] przesłał Ci nowe wiadomości: %n.

PL: Masz nowe wiadomości (%n) od użytkownika [name].

Główny problem ze zmiennymi w tłumaczeniu EN > PL polega na tym, że język polski ma bogatszą fleksję niż język angielski. Gdybyśmy w powyższym przykładzie nie zmienili struktury zdania: „[name] przesłał Ci %n nowych wiadomości” i pod zmienną [name] wystąpiłaby nazwa lub imię żeńskie, a pod zmienną liczbową 2, 3 lub 4, zdanie byłoby niepoprawne: „krakowianka12 przesłał Ci 2 nowych wiadomości”.